

Бизнесът и координацията на икономическите политики в ЕС - практически поглед върху отражението на Европейския семестър върху средата за правене на бизнес в България

Започваме в 11 ч.

www.zaedno.bia-bg.com

10 април 2025 г., Българска стопанска камара

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Технически указания

Микрофонът трябва да остане изключен, когато не говорите.

Камерата може да бъде включена за по-добра комуникация.

Препоръчва се използването на слушалки за по-качествен звук.

За да поискате думата – използвайте бутона „Вдигни ръка“.

Изчакайте модератора да Ви даде думата.

Използвайте чата за въпроси и коментари.

След събитието ще получите презентацията.

Ако срещнете технически проблем, моля рестартирайте платформата или презаредете страницата.

Приятно участие в уебинара!

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Бизнесът и координацията на икономическите политики в ЕС

Мария Минчева,
Зам.-председател на БСК

Силвия Тодорова,
Директор на център „Предприемачество“

www.zaedno.bia-bg.com

10 април 2025 г., Българска стопанска камара

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение в Европейския семестър
2. Ролята на работодателските организации и техните членове
3. Ключови предизвикателства за България
4. Възможности за реформи и развитие. Препоръки
5. Дискусия и въпроси

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

1. Въведение в Европейския семестър

- Определение и цели на Европейския семестър;
- Как работи Европейският семестър;
- Ролята на държавите членки и Европейската комисия;
- Специфично влияние върху България.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

- **Какво представлява?**
 - Координация на икономическите и социални политики на държавите-членки
 - Част от системата за управление на икономиката на ЕС
 - Гарантира, че структурните реформи и политиките на отделните страни са в съответствие с общоприетите правила и цели
 - Основна функция - подпомагане на стабилността и конвергенцията на икономиките в рамките на ЕС
- **Правно основание**
 - Членове 121, 126 и 148 на ДФЕС
- **Колко често?**
 - Годишен цикличен процес

- Отговор на икономическата и финансова криза от 2008 г.

- Три стълба:

Пакт за стабилност и растеж

Процедура за макроикономически дисбаланси

„Европа 2020“

2010

Заетост
Образование
Социално включване

- Кризисни събития от 2020 г.
- NextGenerationEU (2021) – движеща сила за реформи и инвестиции
- Механизъм за възстановяване и устойчивост и Национални планове за възстановяване и устойчивост

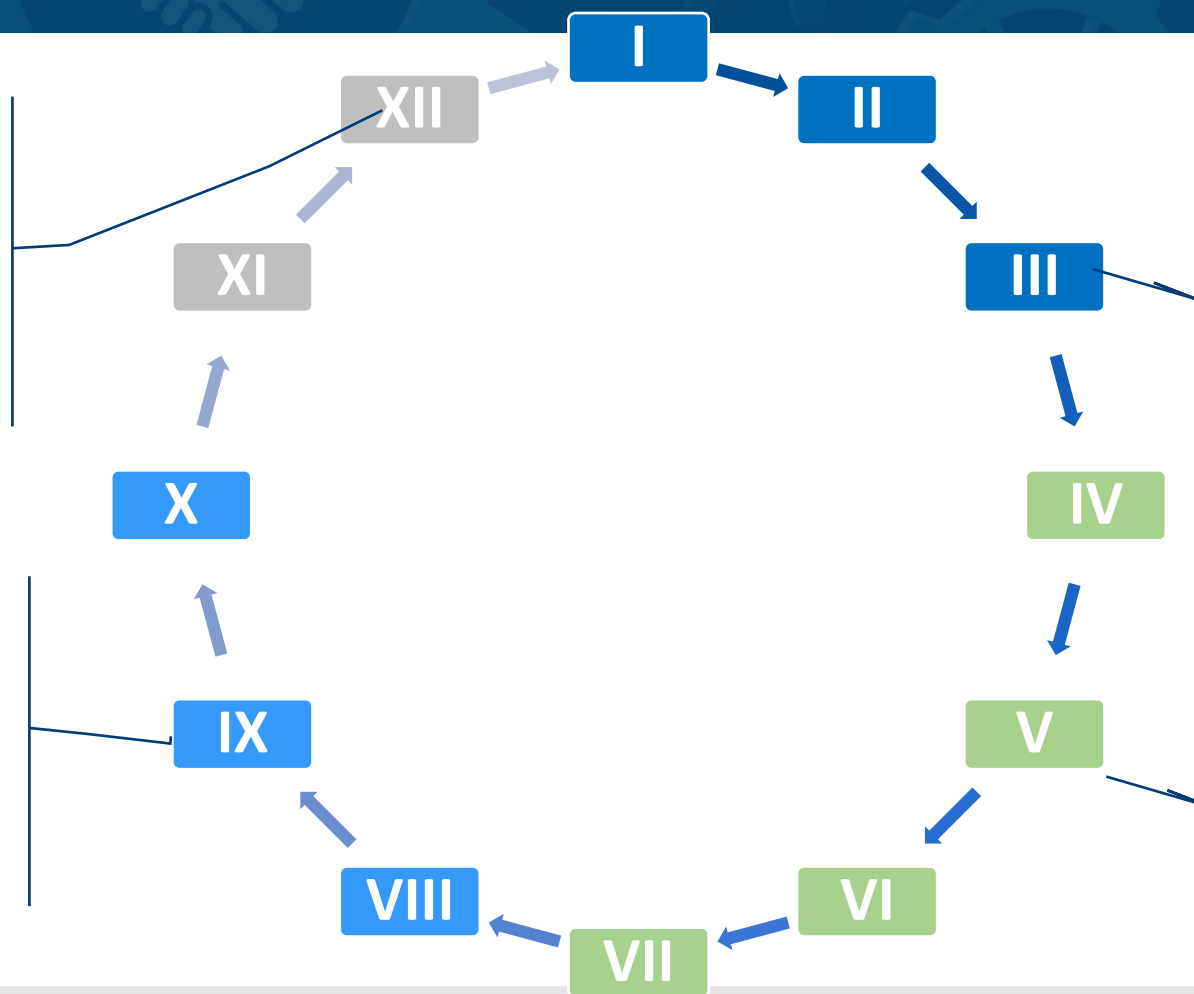
2020

- Какво следва?

? 2025

Подготвителна фаза
Анализ на положението
и проследяване на
действията от пред-
ходната година

Фаза 3
Прилагане
Към края на годината започва нов
цикъл, когато Комисията представи
преглед на икономическото
положение за следващата година

Фаза 1
Политически насоки на
равнище ЕС

Фаза 2
Специфични за
отделните държави цели,
политики, планове

Подготвителна фаза

- „Есенен пакет“ за анализ на положението
 - Икономически и фискални политики – Годишен обзор на устойчивия растеж
 - Проект на препоръки за еврозоната
 - Социално-икономическа координация – Проект на съвместен доклад за заетостта
 - Макроикономически дисбаланси – Доклад за механизма за предупреждение

- Задълбочен преглед на държавите с потенциални макроикономически дисбаланси

Фаза 2

- „Пролетен пакет“ – доклади по държави със специфични препоръки за всяка държава

Европейски семестър

Роля на Съвета на ЕС, ЕП и Европейския съвет

→ Съветът на ЕС

Фаза 1

- Разглежда обзора на растежа и доклада за механизма за предупреждение, приема заключения
- Одобрява препоръките за еврозоната
- Приема окончателния съвместен доклад за заетостта

→ Европейският парламент

- Публикува своя доклад относно обзора за растежа
- Представя становище относно насоките за заетостта

→ Европейският съвет (държавни и правителствени ръководители) – дава насоки за политиките

Фаза 2

- Съветът на ЕС постига съгласие по окончателните специфични препоръки
- Европейският съвет ги одобрява и Съветът на ЕС ги приема

Фаза 2

→ Набелязват специфичните си цели, приоритети и планове

Фаза 3

→ Отчитат препоръките в рамките на националния процес на вземане на решение относно държавния бюджет за следващата година

- **Поддържане на фискална дисциплина** и прилагане на икономически реформи чрез изпълнение на Националният средносрочен фискално-структурен план (национална програма за реформи, 2024 реформиран Пакт за стабилност и растеж) и мониторинг от ЕК.
- **Насоки за икономическа политика**, насочена към повишаване на реалната конвергенция на България.
- **По-добро информироване на обществото** и по-широки дискусии за икономическите въпроси, благодарение на изискванията за прозрачност и отчетност.
- **Идентифициране на силните и слабите страни** на икономическите и социалните политики с цел коригиращи мерки на база експертни оценки от ЕК и други държави членки.
- **Подобряване на инвестиционния климат** чрез прилагане на препоръки, създавайки по-прозрачни, стабилни и предвидими условия за бизнес.

- Интегриране на Европейския стълб за социалните права в семестъра (2017 г.)
- План за действие за ЕССП (2021 г.). Цели:
 - ЕС
 - най-малко 78% равнище на заетост в ЕС
 - най-малко 60% от възрастните ежегодно да участват в курсове за обучение
 - да се намали с най-малко 15 милиона души броят на хората, изложени на риск от социално изключване или бедност
 - България
 - 79% равнище на заетост
 - минимум 35.4% от ежегодно обучение на възрастни лица
 - намаляване със 787 хил. души броят на хората изложени на риск от бедност
- Отразяване на временния инструмент NextGenerationEU, прилаган чрез МВУ (2022 г.)
 - Допълнителни правомощия за ЕК
 - Засилване ролята на ЕК и Съвета

Европейски семестър

Национален средносрочен фискално-структурен план

- Основание – реформа на Пакта за стабилност и растеж от 2024 г. (нормативната рамка за координация на националните фискални политики на държавите-членки на ЕС)
 - **Отменя** се подготовката на Конвергентна програма и Национална програма за реформи на Република България
 - Определя се **разработване на Национален средносрочен фискално-структурен план**
- Разработва се за първи път, обхваща периода 2025-2028 гг.
 - Представява план за **фискалната политика, структурни реформи и инвестиции**, необходими за насърчаването на стабилни публични финанси и постигането на устойчив и приобщаващ растеж
 - **Отговаря на ключовите препоръки** на Съвета на ЕС относно *икономическата, социалната, трудовата, екологичната и енергийната политика* на България за периода от 2019 г. до 2024 г.
 - Отразява приоритетите, заложи в Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и в Споразумението за партньорство.

Европейски семестър

Национален средносрочен фискално-структурен план

- Реформите и инвестициите **допринасят за изпълнението и на общите приоритети на ЕС** по отношение постигане на справедлив зелен и дигитален преход, за социална и икономическа устойчивост, за енергийна и отбранителна сигурност.
- **Фискалната политика е насочена към спазване на референтните стойности за дефицита и дълга съгласно правото на ЕС и Закона за публичните финанси.**
 - Запазването на устойчивостта на бюджетната рамка
 - Спазване на ангажиментите съгласно ПСР
 - Постигане на целта за членство в еврозоната
 - Повишаване на доверието и създаване на предвидима инвестиционна и стопанска среда
- Фискалният план **ограничава растежа на нетните публични разходи**, гарантирайки поддържането на дефицита под 3% от БВП и дълг под 60% от БВП.

Европейски семестър

Национален план за възстановяване и устойчивост (1 от 4)

- 2021 г. – **NextGenerationEU** - временен инструмент за възстановяване на Европейския съюз (ЕС) в размер на 750 милиарда евро, създаден за подпомагане на възстановяването от икономическите и социални щети, причинени от пандемията от COVID-19.
- **Механизъм за възстановяване и устойчивост** (Recovery and Resilience Facility - RRF). 672,5 милиарда евро под формата на безвъзмездни средства и заеми. Подкрепа за реформи и инвестиции, предприети от държавите членки на ЕС в съответствие с техните национални планове за възстановяване и устойчивост (НПВУ).
- Допълнително финансиране за други програми на ЕС, като:
 - REACT-EU: 47,5 милиарда евро за справяне с икономическите последици от COVID-19 в първите години на възстановяването.
 - Horizon Europe: Допълнителни 5 милиарда евро за научни изследвания и иновации.
 - InvestEU: Допълнителни 5,6 милиарда евро за стимулиране на частни инвестиции в проекти на Съюза.
 - Развитие на селските райони: Допълнителни 7,5 милиарда евро за подкрепа на структурни промени в селските райони в съответствие с Европейския зелен пакт.
 - Фонд за справедлив преход: Допълнителни 10 милиарда евро за подпомагане на региони, засегнати от прехода към климатична неутралност.
 - RescEU: Допълнителни 1,9 милиарда евро за укрепване на капацитета на ЕС за реагиране при бедствия.

Европейски семестър

Национален план за възстановяване и устойчивост (2 от 4)

Основни области на инвестиции и реформи, подкрепени от NextGenerationEU:

- **Зелен преход:** Инвестиции във възобновяеми енергийни източници, енергийна ефективност, устойчив транспорт и кръгова икономика. Най-малко 37% от средствата по RRF трябва да бъдат заделени за проекти, свързани с климатична устойчивост.
 - **57.5% в българския НПВУ**
- **Дигитална трансформация:** Инвестиции в развитието на широколентови мрежи, цифровизация на публичната администрация и бизнеса, развитие на цифрови умения и изкуствен интелект. Най-малко 20% от средствата по RRF трябва да бъдат заделени за проекти, свързани с дигиталния преход.
 - **23.1% в българския НПВУ**
- **Социално и териториално сближаване:** Подкрепа за създаване на работни места, социално включване, модернизиране на системите за образование и обучение, както и намаляване на регионалните различия.
- **Устойчивост:** Укрепване на икономическата, социалната и институционалната устойчивост на държавите членки, включително в областта на здравеопазването.

Европейски семестър

Национален план за възстановяване и устойчивост (3 от 4)

НПВУ се основава на Националната програма за развитие "България 2030", която предлага решения за средносрочен растеж чрез определяне на стратегически цели като ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата.

В контекста на европейския семестър Съветът приема специфични за всяка държава препоръки. НПВУ в рамките на МВУ трябва да спомогнат за ефективното справяне с поне значителна част от предизвикателствата, установени в **специфичните препоръки за периода 2019—2020 г.:**

- 1) достъпност, устойчивост и капацитет на здравните услуги;
- 2) социална закрила и основни услуги за всички;
- 3) активни политики на пазара на труда;
- 4) достъп до работа от разстояние;
- 5) цифрови умения и достъп до образование;
- 6) недостатъци на минималния доход;
- 7) ефективна подкрепа за малките и средните предприятия (МСП) и самостоятелно заетите лица;
- 8) инвестиции в екологичния и цифровия преход;
- 9) инвестиции в екологична инфраструктура;
- 10) инвестиции в устойчив транспорт, постепенна декарбонизация на икономиката;
- 11) ефективност на публичната администрация и укрепване на цифровото управление;
- 12) корпоративно управление на държавните предприятия;
- 13) научни изследвания и иновации;
- 14) подобряване на събираемостта на данъците.

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.6.2024 г.
COM(2024) 602 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната
политика на България

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 602 final}

ПРЕПОРЪЧВА на България да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи растежа на нетните разходи²¹ през 2025 г. до равнище, съобразено с поддържането на дефицита по консолидирания държавен бюджет под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП и поддържането на разумно равнище на консолидирания държавен дълг в средносрочен план.
2. Значително да ускори изпълнението на програмите на политиката на сближаване и на плана за възстановяване и устойчивост, с което да гарантира, че реформите и инвестициите ще приключат до август 2026 г., като подобри функционирането и увеличи капацитета на публичната администрация, включително на регионално равнище, да подобри качеството на процедурите за възлагане на обществени поръчки и укрепи независимостта и функционирането на регулаторите. Да финализира бързо главата за REPowerEU. В контекста на междинния преглед на програмите на политиката на сближаване да продължи да се съсредоточава върху

3. Да подобри образованието и обучението, включително за групите в неравностойно положение, както и обучението на учителите, и да въведе преподаване и обучение, основани на компетентности. Да се справи с недостига на работна ръка и да подобри уменията на работниците, за да се повиши конкурентоспособността и да се подпомогне екологичният преход.
4. Да намали зависимостта от изкопаеми горива и ускори прехода към чиста енергия, по-специално чрез преминаване към енергия от възобновяеми източници в централното отопление и внедряване на вятърни инсталации. Да осигури достатъчен капацитет за натрупване на енергия, за да се увеличи гъвкавостта на енергийната система. Да укрепи инфраструктурата на електроенергийната мрежа чрез въвеждане на интелигентни мрежови елементи и увеличаване на междусистемните връзки със съседните държави. Да се справи с енергийната бедност, като въведе целенасочени мерки за намаляване на дела на населението, което не е в състояние да отоплява достатъчно домовете си. Да насърчава разгръщането и внедряването на устойчив градски и железопътен транспорт, включително чрез ускоряване на развитието на необходимата инфраструктура.

Съставено в Брюксел на година.

Европейски семестър

Национален план за възстановяване и устойчивост (4 от 4)

- 6 267,3 милиона евро безвъзмездни средства до август 2026 г. (първоначално определени за България)
- 5 688,8 милиона евро под формата на безвъзмездни средства — преизчислени на 30 юни 2022 г.
- 1 369 милиона евро първо плащане на 16 декември 2022 г. (получено)
- 653 милиона евро искане за второ плащане на 7 октомври 2023 г. с индикативна стойност от 653 милиона евро.

№ плащане	Размер, евро	Краен срок	Изпълнени етапи и цели	Оставащи етапи и цели
1	1 368 912 911,00	30.6.2022 г.	22	0
2	65 3151 273,00	31.12.2022 г.	59	3
			53	9 според ЕК
3	71 1702 214,00	30.6.2023 г.	17	29
4	521 644 766,00	31.12.2023 г.	13	24
5	513 787 094,00	30.6.2024 г.	4	22
6	523 714 227,00	31.12.2024 г.	5	31
7	402 864 318,00	30.6.2025 г.	1	15
8	425 612 691,00	31.12.2025 г.	0	19
9	567 389 106,00	30.6.2026 г.	0	57
	ОБЩО:		121	200
			115	206 според ЕК

Европейски семестър

Национален бюджет, социална политика (1 от 2)

- Поддържане на фискална дисциплина и прилагане на икономически реформи поради наложените допълнителни отговорности върху българските институции за изпълнение на националната програма за реформи и осъществявания от ЕК мониторинг върху изпълнението.
- Насоки за провеждането на икономическа политика, която да повиши степента на реална конвергенция на страната ни.
- По-добро информиране на обществото и по-широко обсъждане на икономическите въпроси на национално ниво, в резултат на изпълнение на изискванията за по-голяма прозрачност и отчетност по отношение на икономическите политики и реформите.
- Идентифициране на силните и слабите страни на икономическите и социални политики и предприемането на коригиращи мерки при получаване на експертна оценка от ЕК и другите държави членки.
- Подобряване на инвестиционния климат вследствие изпълнението на препоръките, при което се създават по-прозрачни, стабилни и предвидими условия за бизнес.

Европейски семестър

Национален бюджет, социална политика (2 от 2)

- Предизвикателства – ниска степен на изпълнение на препоръките в ключови икономически и социални области:
 - Активни политики на пазара на труда, стимули за работа и участие на пазара на труда; Недискриминация и равни възможности; Образование; Бедност, социално включване и социална защита; Умения, професионално образование и обучение и учене за възрастни
 - Здравеопазване
 - Оптимизиране и ускоряване на процедурите за предоставяне на ефективна подкрепа за малките и средните предприятия и самостоятелно заетите лица, като също така се гарантира достъпа им до финансиране и гъвкави схеми на плащане. Проектна готовност на публични инвестиционни проекти и насърчаване на частните инвестиции за стимулиране на икономическото възстановяване. Съсредоточаване на инвестициите върху зеления и дигитален преход, по-специално върху чистото и ефективно производство и използване на енергия и ресурси, екологична инфраструктура и устойчив транспорт, допринасяйки за постепенна декарбонизация на икономиката, включително във въгледобивните региони .
 - Дигитализация на публичния сектор и др.

Европейски семестър

Национален бюджет, социална политика (3 от 3)

→ Икономически предизвикателства:

- Нисък икономически растеж
- Състояние на бюджета и ниво на публичния дълг
- Ефективност на публичните финанси

→ Социални предизвикателства:

- Бедност и социално изключване
- Достъп до образование и здравеопазване
- Устойчивост на пенсионната система с оглед адаптация към демографските промени
- Заетост – несъответствие в търсените и предлагани умения на пазара на труда; съвместимост на професионалния и личния живот.

2. Ролята на работодателските организации и техните членове

- Каква роля имат работодателските организации и техните членове в рамките на Европейския семестър – какви са практическите ползи и защо участието е важно;
- Необходимост от по-ефективен мониторинг и прозрачност;
- Препоръки за подобряване на процеса.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Роля на работодателските организации

- **Представителство**

- Представяват интересите на бизнеса на национално и европейско ниво.
- Възможност и задължение да формулират позиции и предложения, свързани с икономическите и социалните реформи.
- Коректив и защита на интересите на бизнеса

- **Влияние върху политиките**

- Участието в Европейския семестър дава възможност да имат глас в политическия процес, особено когато се касае до въпроси като конкурентоспособност, данъчна политика, пазар на труда и образование.

Роля на социалните партньори

Социален диалог

→ ЕС ниво:

- Основание – чл. 151-156 от ДФЕС.
- Насочват и оформят как принципите на ЕССП се превръщат в конкретни национални политики и практики
- BusinessEurope и ЕК – структуриран диалог
- Представителство на ЕК в България – консултации със социалните партньори и други заинтересовани страни

→ Национално ниво:

- **пряко:** Работни групи към Съвета по европейски въпроси (РГ 31 Европейски семестър)
- **косвено:** Органи за тристранно сътрудничество, колективно трудово договаряне

European social partner

In today's fast evolving world of work, employer-worker relations are rapidly changing. Companies face diverse needs, while workers' aspirations evolve continuously. Adaptability is an important feature of modern employment, and social partners play a key role in reconciling the diverse needs and expectations of companies and workers. However, they can only play this role if public authorities give a necessary space to a sound social partnership that can address the economic and social challenges at the appropriate level and respect social partner autonomy.

What are the Social Partners?

Social Partners are organisations mandated to defend the interests of employers and workers, engaging in a bilateral social dialogue on the one hand and tripartite concertation with public authorities on the other hand, on employment and social policy issues. At the European level, the term 'European Social Partners' refers specifically to representative organisations involved in EU-level social dialogue committees.

Their primary role is to provide policy input, contribute to finding solutions to labour market challenges facing companies and workers, and negotiate agreements as outlined in Articles 154 and 155 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU). The leading cross-industry European social partner organisations are:

- > **BusinessEurope** – representing private-sector employers and companies of all sizes from all sectors
- > **SIG Europe** – representing employers and enterprises providing public services and services of general interest
- > **SMEUnited** – representing crafts and small & medium-sized enterprises (SMEs) in Europe
- > **ETUC** – the European Trade Union Confederation, representing all workers at the European level.

Защо да участваме в процеса?

(1 / 2)

→ **Формиране на политики, базирани на реални нужди**

Предоставянето на експертни данни и анализи, които могат да направят прилагането на политиките на ЕС в България по-ефективни. Споделя се информация „от първа ръка“ за ефекта от реформите върху икономиката. Лобиране за включване на определени препоръки към правителството, с оглед позицията на бизнеса.

→ **Гарантиране на баланс на интересите**

Мониторинг и гарантиране, че политиките не са едностранчиви и отразяват нуждите на бизнеса, служителите и обществото като цяло.

→ **Подпомагане на интеграцията и устойчивостта**

Участието в процеса спомага за по-добро интегриране на националните икономики в рамките на ЕС и насърчава устойчиви практики.

→ **Формиране на по-добра бизнес среда**

Принос за създаването на регулации, подкрепящи иновациите, инвестициите и устойчивия икономически растеж.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

www.zaedno.bia-bg.com

Защо да участваме в процеса?

(2 / 2)

→ Укрепване на диалога с правителството

Подобряване на сътрудничеството с държавните институции, което обикновено води до по-ефективни решения.

→ Достъп до информация и ресурси

Активността в тези процеси дава на членовете на работодателските организации ранен достъп до важни политики и програми на ЕС, които могат да бъдат използвани за развитие на бизнеса.

→ Защита на интересите на бизнеса, предвидимост и стабилност на средата

Участието в процеса предполага, че предприемаческата среда няма да бъде утежнена от неефективни регулации или неподходящи социални политики. Принос за по-добра икономическа прогноза, което е от полза за стратегическото планиране на компаниите

Необходимост от по-ефективен мониторинг и прозрачност на национално ниво

- Подобряване на мониторинга чрез системност и стандартизация:
 - Въвеждане на единна методология за годишен мониторинг и **оценка на напредъка по НСФСП, НПВУ и специфичните препоръки за страната.**
 - Осигуряване на качествени, навременни и съпоставими **данни**, за да се подобри аналитичната основа на отчетността.
 - Изграждане на цялостна рамка за наблюдение, която да е съвместима с европейските индикатори и да поддържа **проследимост на резултатите във времето.**
- Прозрачност чрез достъп до информация и активно информиране:
 - Публикуване на всички ключови документи, статистики и индикатори по темите на Европейския семестър, включително за инвестиции, социални, икономически и екологични въздействия.
 - Осигуряване на онлайн платформи за достъп до документи и механизми за обратна връзка, които да позволяват на гражданите да следят напредъка и да дават предложения.
 - Редовно обществено информиране чрез отчети, публични събития, визуализации на данни и обобщения, насочени и към по-широка аудитория, извън експертните среди.

Препоръки за подобряване на процеса на национално ниво

- Институционализиране на участието на социалните партньори:
 - Установяване на структурирана, официална и многогодишна процедура за консултации със СП, която да обхваща целия цикъл – от планиране до оценка.
 - Въвеждане на задължителни консултации на всички етапи от Европейския семестър, включително чрез законови изменения.
- Повишаване на ефективността чрез дигитализация и капацитет:
 - Създаване на онлайн платформи за гражданско участие, където могат да се обсъждат политики и реформи.
 - Обучения и информационни кампании за организациите и гражданите относно Европейския семестър, ролята им и начините за участие.
 - Изграждане на партньорства с организации, които имат специфична експертиза в социално-икономическите теми.
- Механизми за отчетност и интегриране на обратна връзка:
 - Въвеждане на процедури за системно отчитане от страна на държавните институции за това как са взети предвид предложенията на партньорите.
 - Периодични публични консултации с представяне на резултатите от приетите политики и анализ на въздействието им.

3. Ключови предизвикателства за България

- Икономически предизвикателства;
- Социални предизвикателства;
- Предизвикателства на пазара на труда.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Икономически предизвикателства

Нисък икономически растеж

→ Данни (2005–2022 г.):

- ЕС: средногодишен растеж – 1.3%
- България: 2.5%, но все още недостатъчен за догонващо развитие
- По-висок растеж в: Ирландия (5.3%), Малта (4.6%), Полша (3.9%), Румъния (3.3%), Словакия (3.1%)

→ Рискове от ниския растеж: икономическа нестабилност при силна свързаност между страните; влошаване на социалната ситуация и ограничени инвестиции; изоставане в догонващото развитие

→ Дългосрочна заплаха:

- Диспропорции между държавите-членки
- Технологично изоставане, ниски нива на заплащане
- Зелени изисквания → по-високи разходи за бизнеса
- Загуба на конкурентоспособност на ЕС спрямо световните икономики

Икономически предизвикателства

Състояние на бюджета и ниво на публичния дълг

→ Влияние върху:

- Финансовата стабилност
- Нивата на инфлация и лихвени проценти
- Способността за изпълнение на препоръките за стабилност и растеж

→ Основни предизвикателства:

- Постигане на устойчив баланс между етапа на икономическия цикъл, фискална стабилност, зелени политики на ЕС
- Избягване на крайности в бюджетната политика

→ Динамика на публичния дълг (2024–2026):

- 2024 г. – 23.3% от БВП
- 2026 г. – очакван ръст до 28.3%

Икономически предизвикателства

Ефективност на публичните финанси

- Запазване на досегашната философия и политики
- Липса на реформи за реално програмно бюджетиране, административна реформа, повишаване на качеството на обществените услуги
- Пропуски в стимулиране на икономиката
 - насърчения за частни вътрешни инвестиции
 - политика за подобряване на бизнес средата
 - икономически стимули за растеж
- Неоползотворен потенциал за зелен и дигитален преход:
 - Кръгова икономика
 - Социално предприемачество и солидарна икономика
 - Декарбонизация и премахване на административни пречки

Социални предизвикателства

Бедност и социално изключване

- Обща бедност в България (2022):
 - Линия на бедност: 525.92 лв./месечно на лице
 - Засегнати лица: 1,571,900 души
 - Дял от населението: 22.9%
- Риск от бедност или социално изключване: ЕС-27 (средно): 21.6%; България: 30%
- Нови форми на уязвимост:
 - Енергийна бедност: 11.1% (2023 г.)
 - Цифрово изключване
 - Нарастваща лична задлъжнялост
- Дългосрочни последици за: здраве, образование, доходи, социална интеграция

Социални предизвикателства

Достъп до образование и здравеопазване

Образование: ключови проблеми

! Неравен достъп до образование и подкрепа за уязвими групи

Ранно напускащи училище (2022):

- ЕС-27: 9.6%
- България: 10.5%

Младежи без заетост или образование (NEETs):

- ЕС-27: 11.7%
- България: 15.1%

Неадекватна връзка между образование и нуждите на пазара на труда

Социални предизвикателства

Достъп до образование и здравеопазване

Здравеопазване: критични дефицити

! Липса на реформи и недостиг на медицински персонал

 Криза в общинските болници → неравен достъп до качествено здравеопазване

 Пациентски разходи за здраве:

- България: ~34% от всички разходи
- Средно за ЕС: 15%

 Спад в продължителността на живота: -3.7 години (2019–2021, данни на ОИСР)

 Над 50% от здравните услуги се покриват от пациентите

Социални предизвикателства

Достъп до образование и здравеопазване

Уязвими групи

🔗 Липсва **синхрон между системите** за образование, здраве и социални услуги

🔗 Инициативи като „Карта на ЕС за хора с увреждания“ и „Детска гаранция“ създават възможности за подобрене, но остават с ограничено приложение

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

www.zaedno.bia-bg.com

Социални предизвикателства

Устойчивост на пенсионната система

→ Демографски натиск:

- Нарастващата продължителност на живота и намаляващата раждаемост водят до влошаване на коефициента на възрастова зависимост (остаряване на населението).
- Намаляващ коефициент на демографско заместване: от 124% през 2000 г. на 66% през 2022 г. (все по-малко млади заместват пенсиониращите се).

→ Икономически аспекти:

- Най-нисък брутен коефициент на заместване на дохода от пенсия в ЕС: 36% при средно 58%. Пенсионерите получават значително по-нисък процент от предишния си доход.
- Разлика в пенсиите между мъже и жени: средно 29% в ЕС, без ефективни решения, водещо до феминизирана бедност.

Социални предизвикателства

Устойчивост на пенсионната система

Необходими действия:

- Системен подход. Разглеждане на трите стълба на пенсионната система като цялостна концепция.
- Повишаване на информираността. Гражданите, особено младите, трябва да разбират правата и възможностите си в пенсионната система.
- Адресиране на разликата в пенсиите между мъже и жени чрез икономическо овластяване на жените и справяне с разликата в заплащането. Нужда от целенасочени политически, социални и икономически мерки.

Предизвикателства на пазара на труда

- Заетост
- Несъответствие в търсените и предлагани умения на пазара на труда
 - Демографски предизвикателства (ниска квалификация сред възрастните, ограничено участие в обучения).
 - Образователни различия (различно ниво на когнитивни умения сред младите, неравенства между социални групи).
 - Дисбаланс в уменията (недостиг на умения за работодателите, загуба на професионални умения поради работа извън специалността).
- Съвместимост на професионалния и личния живот
 - Неравнопоставеност на пазара на труда
 - Необходимост от гъвкаво работно време

4. Възможности за реформи и развитие. Препоръки

- Инвестиции в образование и квалификация;
- Подобряване на бизнес средата и инфраструктурата;
- Реформи в социалната политика и пазара на труда;
- Инструменти и възможности за включване на фирми с проекти в програми, финансирани от ЕК

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Необходимими реформи

Интегрирани и устойчиви реформи

- Интегрирани реформи в ключови сектори:
 - Образование
 - Здравеопазване
 - Икономика
 - Социални услуги
- Цел: създаване на благоприятна среда за бизнес, подобряване на живота и работата на гражданите, насърчаване на иновациите и устойчивото развитие.
- Развитие на социалната подкрепа: Инвестиции в обучение и квалифициран персонал, съобразно променящите се изисквания

Необходимите реформи

Повишаване на инвестициите в образование и обучение

- Текуща ситуация: по-нисък процент от БВП за образование в България (3.9%) спрямо средното за ЕС (4.7%). Липса на ясна връзка между инвестиции и резултати.
- Необходими мерки:
 - Добре планирани индикатори за оценка на политиките за гарантиране на възвръщаемост.
 - Ефективно управление на ресурсите, анализ на нуждите, оценка и калибриране на учебните програми.
 - Прозрачност и отчетност с фокус върху резултатите.
 - Стимулиране на учители и директори за по-високи резултати.
- Насочване към развитие на социални и меки умения наред с академичните знания и професионалните умения, по примера на други европейски държави.

Необходимите реформи

Подобряване на бизнес средата и инвестиционния климат

- Ключови фактори, влияещи негативно: корупция, данъчна система, бюрокрация, липса на квалифицирана работна сила, инфраструктурни проблеми.
- Необходими мерки:
 - Опростяване на административните процедури.
 - Ефективна борба с корупцията.
 - Опростяване на данъчната система.
 - Инвестиране в образование и обучение.
 - Инвестиране в инфраструктура.
- Ключови фактори за устойчиво развитие и конкурентоспособност: стабилност на политическата система, международен авторитет, макроикономическа стабилност, ниско ниво на корупция, правова сигурност.

Необходимите реформи

Реформи в социалната защита, пазара на труда и развитие на инфраструктурата

→ Реформи в социалната защита и пазара на труда:

- Насърчаване на заетостта и повишаване на уменията и предприемачеството.
- Координиране и модернизиране на схемите за социална сигурност.
- Създаване на по-добри условия на труд.
- Борба с бедността и социалното изключване, подкрепа за уязвими групи.
- Реформиране и развитие на социални услуги, основани на правата на човека.

→ Развитие на инфраструктурните мрежи:

- Подобряване на енергийната и пътната мрежа, високоскоростните интернет връзки и цифровата инфраструктура.
- Изграждане на основната пътна мрежа на ЕС (TEN-T).
- Разгръщане на много високоскоростни интернет мрежи.
- Преодоляване на цифровото разделение.

Абонирай се

Бюлетини >>

09.04.2025

Решения на Министерския съвет

+

09.04.2025

Пазар на труда. Трудово и осигурително право

+

09.04.2025

Дневен ред на Министерския съвет

+

09.04.2025

Дневен ред на парламентарните комисии

+

09.04.2025

Темите в медиите

+

09.04.2025

+

Bulletin_EU_ProceduresEU_03042025... 1 / 5 100%

ПРОЦЕДУРИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ
С ЕВРОПЕЙСКО ФИНАНСИРАНЕ

03 април 2025 г.

Процедури за обществено обсъждане

Наименование на процедура	Програма	Начален срок	Краен срок
BG14MFPR001-1.008 - Защита на екологичното състояние на морската среда	ПМДРА	28.03.2025	04.04.2025

Процедури, отворени за кандидатстване

Наименование на процедура	Програма	Начален срок	Краен срок
	Стратегически план за		

За БСК

На фокус

Актуално

Социален диалог

Дейности

Арбитражен съд

Проекти

Членове

Абонирай се!

Абонирай се

Бюлетини >>

09.04.2025

Решения на Министерския съвет

09.04.2025

Пазар на труда. Трудово и осигурително право

09.04.2025

Дневен ред на Министерския съвет

09.04.2025

Дневен ред на парламентарните КОМИСИИ

09.04.2025

Темите в медиите

09.04.2025

Bulletin_EU_ProceduresEU_03042025...

5 / 5

110%

СЪКРАЩЕНИЯ

ВР – Вътрешни работи

НОИР – Наука и образование за интелигентен растеж

НПВУ – Нац. план за възстановяване и устойчивост

ОПДУ – ОП Добро управление

ПКИП - Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027

ПМДР – Програма за морско дело и рибарство

ПМДРА - Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г.

ПНИИДИТ - Програма "Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация"

ПО – Програма „Образование“ 2021-2027

ПОС - Програма "Околна среда" 2021-2027

ПРБФВС - Програма на Република България по фонд „Вътрешна сигурност“

ПРБИФЛУГВП - Програма на Република България по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика

ПРБФУМИ - Програма на Република България по фонд „Убежище, миграция и интеграция“

ПРР - Програма "Развитие на регионите" 2021-2027

ПРСР - Програма за развитие на селските райони

ПРЧР – Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027

ПТП - Програма "Техническа помощ" 2021-2027

ПТС - Програма "Транспортна свързаност" 2021-2027

ТТИ - Транспорт и транспортна инфраструктура

ХОМП - "Храни и основно материално подпомагане"

ЗА КОНТАКТ

Светлана Дончева – директор на Център за управление на проекти при БСК, тел. 02 932 09 26, e-mail: s.doncheva@bia-bg.com.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

5. Дискусия и въпроси

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Заключение и последващи стъпки

- Обобщение; основни изводи;
- Следващи стъпки за участие в процесите на Европейския семестър;
- Препоръчани ресурси за допълнителна информация и източници.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс

Информационни ресурси

- Консолидирани текстове на Договора за Европейския съюз и на Договора за функционирането на Европейския съюз - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:12016ME/TXT>
- Европейски стълб на социалните права – набор от социални показатели (European Pillar Of Social Rights Scoreboard) - <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-socialrights/scoreboard>
- NextGenerationEU - https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en?prefLang=bg
- Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 - <https://www.minfin.bg/bg/1394>
- Изпълнение и параметри на Националния план за възстановяване и развитие - https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/country-pages/bulgarias-recovery-and-resilience-plan_en#country-snapshot

Информационни ресурси

- База данни със специфичните препоръки към държавите-членки - https://ec.europa.eu/economy_finance/country-specific-recommendations-database/
- Специфични препоръки към държавите членки (2024 г., последна налична към датата на представяне на информацията) - https://commission.europa.eu/publications/2024-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_en
- Препоръка на Съвета относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на България – 2024 г. - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52024DC0602&qid=1719326118501>
- Съвместен доклад за заетостта – версия на английски език - https://commission.europa.eu/document/download/23d334e4-f4b8-480c-bdcf-111a40c0c4f0_en?filename=COM_2024_701_1_EN.pdf
- Рамка за социална конвергенция - <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9481-2023-INIT/en/pdf>

Контакт

Мария Минчева

Зам.-председател на БСК

Силвия Тодорова

Директор център „Предприемачество“

Адрес:

1527 София, ул. Чаталджа 76

Emails:

m.mincheva@bia-bg.com

silvia@bia-bg.com

www.zaedno.bia-bg.com

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Проект „Заедно за устойчива заетост“, ДБФ №BG05SFPR002-1.005-0002-C01 е финансиран от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейски социален фонд плюс